

Different strokes for different folks

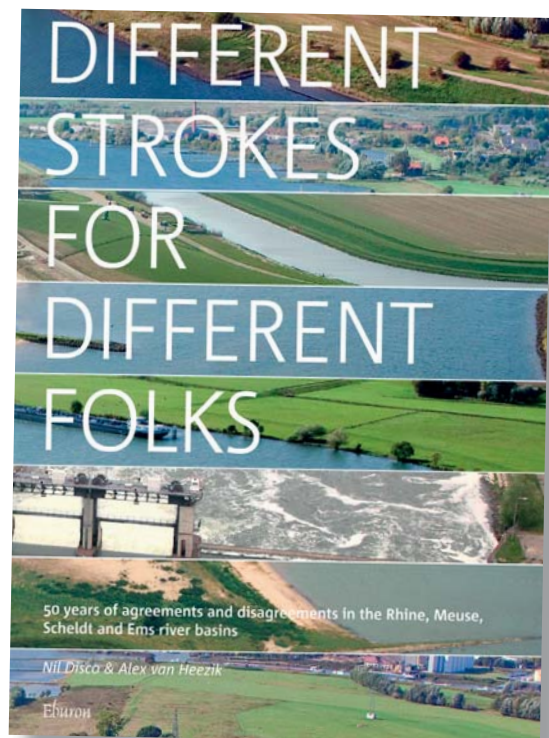
50 years of agreements and disagreements in the Rhine, Meuse, Scheldt and Ems river basins

Michael van der Valk

door N. Disco en A. van Heezik, gebonden, 304 pag, Eburon, Delft, ISBN 978-90-5972-904-9, € 39,50.

Wie wel eens het voorrecht heeft gehad naar het buitenland te mogen reizen, laten we zeggen naar België of Duitsland, zal het wellicht niet zijn ontgaan dat daar af en toe anders wordt gedacht en gehandeld. Zo spreekt men over de grens van een 'frietkot' of heeft men in een kennelijke dwaling de betekenis van de woorden 'meer' en 'zee' verwisseld, zodat allerhande misverstanden op de loer liggen terwijl nochtans de bedoelingen goed waren. De reiziger dient zich dan ook goed voor te bereiden op de barre omstandigheden die hem te wachten staan, wil hij de plank niet misslaan en daarbij een nietsvermoedende inboorling ongelukkig treffen, waarna slechts dankzij diplomatieke interventie op hoog niveau de onderwijl samengedrongen heffe des volks uit elkaar geslagen en op afstand kan worden gehouden. Enkele handreikingen kunnen hierbij goed van pas komen.

Welnu, 's Rijks Waterstaat onderhoudt reeds een halve eeuw betrekkingen met de diverse omliggende landen die zo maar hun water over onze akkers laten vloeien en heeft onlangs gemeend er goed aan te doen om eens vast te leggen hoe deze interactie met vreemde volkeren is verlopen, in het bijzonder betreffende vier stroomgebieden die ons na aan het hart liggen. Twee auteurs zijn tewerkgesteld. Lange tijd werden zij verloren gewaand, doch na een langdurig verblijf in stoffige archieven hebben zij de uitgang teruggevonden en hun bevindingen vastgelegd in een rapport. Hoe dat rapport tot een boek is geworden, weten we niet, maar voor het eind van 2015 ontvingen

we een boek met de onbegrijpelijke titel *Different strokes for different folks*. We zouden dit onverwijld terzijde hebben gelegd, ware het niet dat de omslag van het boek een achttal aan stukken geknipte foto's van rivieren toont. Het bleek fragmenten van de stroomgebieden van de Rijn, Maas, Schelde en Eems te betreffen. Kijk eens aan.

Different strokes for different folks gaat over de historie van 50 jaar praten over water. Dat is vooral leuk voor wie erbij (betrokken) was: (ex-)werknemers van Rijkswaterstaat. Het doel is dat de lezer iets opsteekt over onderhandelingsstijlen, belangen, percepties en strategieën. Daarvoor moet hij wel veel lezen, want de indeling is allereerst per rivier en daarna chronologisch. Wie wil weten in welke gevallen track-II-diplomatie gebruikt is en welke resultaten dat heeft opgeleverd, zal 304 pagina's moeten analyseren. Het boek is dan ook vooral vermakelijk, prettig leesbaar en is goed verteerbaar (!) – wat een groot compliment is voor de auteurs bij dergelijke kost: knap werk – en leuk voor wie bijvoorbeeld nog eens na wil lezen hoe de Groningse Commissaris van de Koningin mr. Cees L.W. Fock, zoals u weet in 1962 benoemd op aanbeveling van Tjarda van Starckenborgh Stachouwer¹, Hare Majesteit in 1964 begeleidde tijdens haar inspectie van het zwaar verontreinigde Pekelerdiep in Oude Pekela.

Het fraai vormgegeven boek heeft geen index, maar er wordt weinig gezegd over grensoverschrijdend grondwater. Het is rijk geïllustreerd, met ook veel foto's van de betrokken personen. Citaten geven een beeld van hoe er werd en wordt gedacht, en hoe anderen worden geïnterpreteerd. Voor buitenstaanders zou het interessant zijn als het boek zou zijn samengevat in een hoofdstukje met lessen van 50 jaar grensoverschrijdend gepraat: wat hebben we nou geleerd, of in ieder geval kunnen leren? Wat zijn de punten van aandacht en wellicht ook nog iets over hoe lessen uit het verleden op dit moment nog toepasbaar zijn. Immers, snelle digitale media en elektronische communicatie ontbraken de afgelopen 50 jaar grotendeels. Waar drie brieven per maand destijds wellicht veel zou zijn, gaan sommige ambtenaren er nu prat op dagelijks minstens 30 tweets de deur uit te doen, van uw belastinggeld, liefst met een foto van zichzelf achter een spreekgestoelte.

Different strokes for different folks vormt een goede basis, die eindigt met het inzicht dat we ons moeten afvragen of we wel begrijpen wat er wordt bedoeld als vreemdelingen 'non' of 'nein' zeggen. Er kan niets meer misgaan.

1. In 1960 aanvaardde jhr. mr. dr. Alidius W.L. Tjarda van Starckenborgh Stachouwer zelf het beroep dat de regering op hem deed om de leiding op zich te nemen van de delegatie voor de onderhandelingen met België tot oplossing van de reeds sinds de Eerste Wereldoorlog slepende kanalenkwestie, met name de door België verlangde verbinding van de Schelde met de Rijn. Deze drie jaren durende onderhandelingen, waarbij de oud-ambassadeur H. baron De Gruben zijn Belgische tegenspeler was, leidden tot de voor beide regeringen bevredigende regeling, neergelegd in het verdrag van 13 mei 1963